

S TEČAJA U PRAKSU!

Izgleda da je malo tko požalio trošak i trud prigodom našeg liturgijskog tečaja u Zagrebu. Kod onog truda ipak ne smije ostati. Ono lišće i cvijeće ima da donese plodove. Mnogi su i prije tečaja radili na provođanju »Vodiča za sudjelovanje vjernika u sv. Misi«. Sigurno će se sada još više raditi, pa će se pridružiti i mnogi drugi. Ali prelaz s teorije u praksu nije lak. Neki su mlađi to izrazili i na tečaju. Rečeno im je da samo počnu, jer im nitko izvana ne može dati gotove formule za njihove prilike i poteškoće. Ponavljano je da je liturgija i put k idealu, tj. uvodeći postepeno vjernike da sudjeluju kod sv. Mise to će se sudjelovanje sve više približavati idealu.

Evo svima, bilo da su prisustvovali tečaju ili ne, nekoliko bratskih sugestija, koje uz malo dobre volje može ostvariti svatko. Suvišno je i govoriti da je liturgijski apostolat danas bitni dio pastoralnog rada. Dušobrižnik koji ne radi na liturgijskoj obnovi svoga područja, zanemaruje vrlo važan dio svoje službe. Neki se naš svjetovnjak interesirao kako je tečaj uspio. Kad mu je rečeno koliko je bilo svećenika i kakvo su zanimanje pokazali za liturgijski rad, uskliknuo je: »Hvala Bogu! Već je i vrijeme! Moglo se to mnogo prije početi i dosada više učiniti«.

Treba dakle raditi, početi: I kod sebe, II kod vjernika.

I

1. Sv. Misu svi želimo još bolje upoznati i zavoliti. Osobito s vidika da je to zajednička žrtva svih prisutnih, povezanih s Kristom. Prostudirati dakle neko djelo o sv. Misi! Na tečaju su bili spomenuti razni auktori. Tko ima dobre volje a nikako sam ne može doći do vrijedne knjige, neka se obrati tajniku ILO-a ili piscu ovih redaka i označi što je već prošao i u kojem je pravcu upravljeno njegovo zanimanje te koji jezik čita. A neka bude slobodno spomenuti i razmatranja »Moja Misa« i »Moj Misal«. Tko ih nije prošao, neka barem pomno pročita pregledne Sadržaje. Koristit će i malo se zamisliti kod onih kratica: L, S, D, H, A, te kako bi se dotični misni obred ili molitva dala obraditi pod drugim vidikom negoli je ondje obrađena. Još će više koristiti tu svoju obradbu staviti na papir.

2. Najnovije su odredbe Sv. Stolice riješile pitanje, da li prije i poslije Mise moramo moliti uprav one molitve, koje su u tu svrhu tiskane u Misalu. Ne moramo te, ali nešto

moramo. Na bilo koji način, ali bez određenog vremena i truda ne ću ni sebe uvjeriti o veličini i važnosti žrtve sv. Mise, te što trebam u nju unijeti i od nje odnijeti, pa kako će se ona pokazati mojom žrtvom i žrtvom mojih vjernika itd. Iluzorno bi bilo očekivati da će Misa prožeti moj svećenički život i rad, ako se ide s kreveta na oltar, a s oltara na razgovore, pa bilo i samo slušane ili tiskane.

3. Bez obzirljne potrebe nemojmo misliti dok drugi svećenik misi u istoj crkvi nego radije pratimo njegovu Misu. Mnogi nemaju često te prilike, ali svi trebamo paziti na polaganu i glasno izgovaranje misnih tekstova. Nije zgodno misiti »sa satom u ruci« pa da Misa mora trajati toliko i toliko vremena, ali svakako je treba uzeti ozbiljno, kao najvažniji dio svakoga svoga svećeničkog dana.

4. Gornje su sugestije uzete više ili manje iz najnovijih crkvenih dokumenata, osobito iz enciklike »Mediator Dei«. Vrlo bi koristilo opet je temeljito proći. Ona više puta preporuča da kod Mise sami sebe prikažemo u času posvećenja. Ne treba se u tu svrhu zaustavljati, dosta je svijesno i predano izgovoriti jednu od najvažnijih riječi Mise: offerimus po sredini anamneze (molitve koja neposredno slijedi iza posvećenja). Sjećajući se upravo Isusove žrtve i prinoseći je svakog dana sa svojim pukom (i on je prinosi kao i mi: offerimus, jer u samom prinošenju i blagovanju žrtve ne igra toliko ulogu osoba svećenika ili vjernika koliko mjera ljubavi) vršimo ponazočenje i posadašnjenje Kristova otkupljenja, kako je lijepo iznio i izrazio predsjednik u prvom referatu. A kome je sama ta riječ malo, jer zaista nije mnogo, neka se kod misnih križeva, barem za vrijeme kanona, sjeti Isusove žrtve na križu.

5. Nije lako govoriti o sv. Misi, pa propovijedi o Misi traže posebno spremanje. Svakako treba vjernike poučiti o vjerskim istinama, koje kod Mise dolaze do izražaja, iznijeti im barem najnužnije o razvoju misnih obreda i uputiti ih kako da svoj život povežu s Misom, a sve to i drugo ne smije biti šablonsko, reproducirano. Kod propovijedi o Misi najbolje se vidi koliko svećenik sam shvaća Misu i od nje živi. Toliko će onda on dati svojim vjernicima, na samostalan način i upravo za te vjernike. A i kad ne govorimo o sv. Misi, imat ćemo pred očima ideal na tečaju spomenutog starog svećenika, koji nije održao ni jedne propovijedi a da se nije barem na neki način dotakao sv. Mise preko koje je govorio.

II

1. Vrlo iscrpivo predavanje o ministrantima dat će nam sigurno svima pobudu da više radimo s njima. To je još posebno preporučio i preuzv. zagrebački nadbiskup u svojoj završnoj riječi. Vrlo je važan i razlog što ga je preuzvišeni spomenuo, zašto se truditi s ministrantima: da se muški nauče biti zaposleni kod bogoslužja. Taj rad stoji vremena i živaca, ali je nenadoknativ. Pomoći će nam sada i njihov časopis »Ministrant«. Pravo je rečeno: Netko s ministrantima mnogo radi a malo uspijeva, drugi se malo trudi i skoro sve postigne. Veliki naime upliv imaju tu prilike, a i osobnost, ali na posao se imamo svi dati, a druge ne sudimo po uspjehu, jer nas po tome ne će ni Bog suditi nego po uloženu naporu.

2. Kažu da su u Njemačkoj već dobrim dijelom postigli: nema Mise a da velika većina ne odgovara »Amen« i »Et cum spiritu tuo«. Neka to počnu djeca, pa svi koji su bliže oltara i polagano će preći na sve u crkvi. Dakako, treba da shvaćaju što kažu. Gdje je liturgijski jezik staroslavenski, bit će lakše, ali nije ni drugima teško zapamtiti što znači tih par riječi. Većina pismenih to već i zna. Oko tih najkraćih odgovora treba uporno nastojati, pa makar trajalo i koju godinu dok se ne uvedu. A onda postepeno druge odgovore: kod Evanđelja, kod predslavlja, kod Očenaša. U nekoj su staroslavenskoj župi kroz par mjeseci sva djeca, koja su dolazila na vjeronauk, naučila ne samo sve ministrantske odgovore, nego još: Slava, Vjeruju, Svet, Jaganjče Božji.

3. Najviše nam je vjernika kod pjevanih Misa, pa treba paziti da preko Mise svi pjevaju i da ne pjevaju što ne spada na Misu. I to je posebna preporuka preuzv. zagreb. nadbiskupa, koji se je posve saglasio s prethodnim riječima Mr. Vidakovića na tečaju. Razborito, ali i ustrajno treba to već jednom provesti. Pojedinaac će to moći teže. Ako se pak tog posla prihvati svaki DLO, oslonjen o auktoritet Ordinarija, uspjeh ne će izostati. Nekki su Ordinariji već izdali u tom pogledu dopune općem »Vodiču«. Evo barem 5. tačke iz okružnice preuzv. splitskog biskupa o crkvenoj glazbi i crkvenom pjevanju od 11. I 1962: »Posebno se kod nas ne može trpjeti pjevanje neliturgijskih pjesmica preko svečane ili pjevane Mise. Toga kod nas nikada nije bilo, pa ne mogu dozvoliti da se bilo u kojoj crkvi u našoj biskupiji to u praksu uvodi, pa niti samo jedamput na godinu«. Slično bi moglo vrijediti za sav naš primorski pojas, makar s iznimkom kod prikazanja

(Vodič 53). A za prikazanje kod bilo koje Mise najbolje odgovara »Molitva vjernika« (tekst i napjev v. Hrv. crkv. pobjevke), kako je već prilično uvedena, ili treći dio velikih litanija, ali uvijek s odgovaranjem svih vjernika.

4. Gdje je uvriježeno prečesto služenje sv. Mise u crnini, liturgijski će usmjereni misnik često naglašavati da je svaka misna žrtva prikazana od svih i za sve. Kad vjernici ponovno i ponovno čuju da je kod Mise bitno obnavljanje Isusove žrtve, manje će važnosti davati boji ili kojoj molitvi. Svećenici po svijetu sve češće mise bez posebne intencije, već i preko tjedna namijene Misu za sve prisutne i za razne opće potrebe, a stipendij im je milostinja sakupljena kod dotične Mise. Kasno će kod nas doći do tog starog ideala, ali ni uputiti se k njemu ne možemo dok se većina Misa služi u crnini i s naglašenim egoističkim shvaćanjem. Srce ti se stisne kad čuješ kako neki inače dobri ali slabo poučeni vjernici govore o činu koji sadrži čitavo Kristovo otkupiteljsko djelo i kako sv. Misu »kapariraju« za sebe. Gdje je sv. Pavao da im otkrije Kristovo bogatstvo?

5. Pričest je vjernika naša najbolnija tačka. Na sudjelovanju se vjernika kod drugih dijelova Mise radi tek nekoliko godina i gdje god se nešto poduzelo, nije bilo bez barem kakvog uspjeha. Na čestoj se pričesti radi već preko pola stoljeća, ne uzalud, ali u mnogim župama taj posao treba tek obaviti. Ovdje euharistijski i liturgijski pokret treba da idu zajedno. Samo će nam pomoći, ako vjernicima pričest tumačimo i preporučujemo kao dio Mise. Neka se dakle redovito i pričešćuju ne prije ili poslije Mise nego preko Mise. Neka svi, koji vjeruju i hoće da svoju vjeru sačuvaju, uvijek iznova zažele s Isusovom žrtvom sebe Bogu predati i od Isusove se žrtve nahraniti za ovaj i za vječni život.

Mogu se ove tačke pročitati, samo pročitati...

Onda su uzalud napisane i pročitane, jer ne sadrže ništa novo, pa nam znanje nisu obogatile. Nije im to ni bila svrha. Svi pomalo patimo za novostima, a mnogo je korisnije spoznato provesti, barem započeti ovim minimalnim programom. Onda će doći na red čitav propisani »Vodič«. Na tečaju smo od predsjednika biskupskih konferencija čuli kojom je brigom utanačen. Njegovo provođanje spada u dekret svakome dušobrižniku i upravitelju crkve. A mnoge se tačke direktno tiču i naših vrijednih redovnica, koje često na ovom polju zaostaju za svojim sestrama po svijetu.

Ako sam ne počnem, uzalud je za me bio i tečaj. Na mojem području ne može nitko drugi početi mjesto mene. K tome nas je htio tečaj navesti, iako na njemu nije doneseno ne znam koliko rezolucija. Opaženo je naime između ostaloga, da je to tečaju manjkalo. Ugledan mi svećenik, koji nije bio u Zagrebu, piše: »Samo je šteta što nije došlo do praktičnih konkluzija. Čovjek se uvijek uči. Vodstvo treba samo da predloži skupu. Skup sam se ne će nikada ujediniti na neki program«. Zaboravlja se koja je bila svrha tečaja: obraditi od naših biskupa propisan »Vodič«. On dakle sadrži sve teme i sve konkluzije tečaja. Jer »ne bismo htjeli niti bismo smjeli dozvoliti da »Vodič« ostane pisana riječ«, kazao je tajnik ILO-a najavljujući ovaj tečaj (SB II br. 1, str. 5). Ostat će, gdje se on ne pozna i ne provodi, gdje se ni od ovdje spomenutih deset tačaka ne počne barem kojom. Dakle, prihvatimo se svi liturgijskog apostolata! Posebno ovog najvažnijeg: u vezi sa sv. Misom. Crkva to hoće, Bog to hoće!

Dr o. MARTIN KIRIGIN OSB

MISNE MOLITVE

Koje se po odbrenju Sv. Oficija od 8. travnja 1960. smiju zajednički moliti kod zborne sv. Mise.

U ime Oca i Sina i Duha Svetoga. Amen.

Pristupit ću k Božjem žrtveniku.

K Bogu koji razveseljuje moju mladost.

ISPOVIJEDAM SE Bogu svemogućemu, blaženoj Mariji vazda Djevici, blaženom Mihovilu arkandelu, blaženom Ivanu Krstitelju, svetim apostolima Petru i Pavlu, svima svetima i tebi, oče, da sagriješih vrlo mnogo mišlju, riječju i djelom: moj grijeh, moj grijeh, moj preveliki grijeh.

Zato molim blaženu Mariju vazda Djevicu, blaženoga Mihovila arkandela, blaženog Ivana Krstitelja, svete apostole Petra i Pavla, sve svete i tebe, oče, da se molite za me Gospodinu Bogu našem.

Smilovao nam se svemogući Bog, oprostio nam grijehe naše i priveo nas u život vječni. Amen.

Oproštenje, odrešenje i opuštenje grijeha naših podao nam svemogući i milosrdni Gospodin. Amen.